

ΕΠΑΝΑΛΗΠΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ

Γ΄ ΤΑΞΗ ΓΕΝΙΚΟΥ ΛΥΚΕΙΟΥ

Τετάρτη, 8 Μαΐου 2024

ΕΞΕΤΑΖΟΜΕΝΟ ΜΑΘΗΜΑ: ΙΣΤΟΡΙΑ ΠΡΟΣΑΝΑΤΟΛΙΣΜΟΥ

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ

ΣΥΝΟΛΟ ΣΕΛΙΔΩΝ: ΠΕΝΤΕ (5)

ΟΜΑΔΑ Α΄

Α1

Να συνδυάσετε τα γεγονότα που καταγράφονται στη στήλη Α με τα έτη που αναφέρονται στη στήλη Β αντιστοιχίζοντας κάθε φορά ένα γράμμα της πρώτης στήλης με έναν αριθμό της δεύτερης στήλης (περισσεύουν δύο έτη).

ΣΤΗΛΗ Α

- α. Ίδρυση Φροντιστηρίου Τραπεζούντας
- β. Α΄ Πανελλήνιο Συνέδριο στο Ταϊγάνιο
- γ. Συνθήκη φιλίας και συνεργασίας ανάμεσα στους Μπολσεβίκους και τον Κεμάλ
- δ. Παραχώρηση προνομίων «Χάτι Χουμαγιούν»
- ε. Διοίκηση της Τραπεζούντας από τον μητροπολίτη Χρύσανθο

ΣΤΗΛΗ Β

- 1. 1917
- 2. 1922
- 3. 1916-1918
- 4. 1856
- 5. 1921
- 6. 1682
- 7. 1923

[Μονάδες 10]

Α2

Να αποδώσετε το περιεχόμενο των παρακάτω όρων:

- α. «Εθνικόν Κομιτάτον»
- β. «Συνθήκη των Σεβρών» (28 Ιουλίου/10 Αυγούστου 1920)
- γ. «Ηνωμένη Αντιπολίτευσις»

[Μονάδες 15]

Β1

Ποιες συνταγματικές τροποποιήσεις ψήφισε η Ελληνική Βουλή το 1911 και ποιους νόμους η κυβέρνηση Βενιζέλου στο ίδιο χρονικό διάστημα;

[Μονάδες 13]

Β2

Πώς αντέδρασε ο πρίγκιπας Γεώργιος και η ελληνική κυβέρνηση στην έκρηξη και την επέκταση της επανάστασης του Θερίσου (1905);

[Μονάδες 12]

ΟΜΑΔΑ Β΄

ΘΕΜΑ Γ1

Με βάση τις ιστορικές σας γνώσεις και αντλώντας στοιχεία από τα κείμενα και τον πίνακα που σας δίνονται παρακάτω, να παρουσιάσετε: (α) την κατάσταση, στην οποία βρισκόταν το πιστωτικό σύστημα της Ελλάδας κατά τα πρώτα χρόνια της ανεξαρτησίας της και (β) τα εθνικά δάνεια, τα οποία έλαβε η Ελλάδα από τη δεκαετία του 1860 έως και τη δεκαετία του 1880, καθώς τους τρόπους που αυτά αξιοποιήθηκαν από τις ελληνικές κυβερνήσεις.

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Επανερχόμαστε στην ελληνική ύπαιθρο και στην περιγραφή της πεζής καθημερινότητάς της. Και αρχίζουμε με μια συνηθέστατη πρακτική, την προαγορά της εσοδείας. Ο μικροκαλλιεργητής συνέβαινε συχνά να μην έχει ρευστό για να αγοράσει τα εργαλεία και τον σπόρο για τον επόμενο παραγωγικό κύκλο ή ακόμη και τα στοιχειώδη για την επιβίωση της οικογένειάς του. Κατέφευγε λοιπόν στον έμπορο που προαγόραζε την παραγωγή του ή μάλλον το τμήμα της παραγωγής του που θα περίσσευε μετά την αυτοκατανάλωση.

Η προώληση της επόμενης σοδειάς δεν περιοριζόταν σε καιρούς χαλεπούς. Η προαγορά εξάλλου εξασφάλιζε αντιστοίχως και τον έμπορο από τον κίνδυνο να μειωθεί η παραγωγή και να αυξηθούν οι τιμές. Ο καλλιεργητής, όμως, διαπραγματευόταν συχνότατα από θέσεως αδυναμίας, ενώ ο έμπορος σχεδόν πάντοτε από θέσεως ισχύος.

Γ. Β. Δερτιλής, *Ιστορία του ελληνικού κράτους (1830-1920)*, σελ. 83-84.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Τέλος, θα αναφερθούμε σε έναν τρίτο μηχανισμό απορρόφησης μέρους του αγροτικού πλεονάσματος: πρόκειται για την τοκογλυφία που λυμαινόταν την ύπαιθρο. Όπως σημειώνει ο Πολύζος, η τοκογλυφία κυριαρχούσε παντού με την ανοχή των κυβερνήσεων και τη συνδρομή των δικαστηρίων που δεν έβαζαν όριο στον τόκο. Πραγματικά, η νομοθεσία με βάση το ρωμαϊκό-βυζαντινό δίκαιο δεχόταν απεριόριστο τόκο και δεν αναγνώριζε το εθιμικό δίκαιο που τον είχε περιορίσει στο 13%.

Κ. Τσουκαλάς, *Εξάρτηση και αναπαραγωγή*, εκδ. Θεμέλιο.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το πρώτο εξωτερικό δάνειο των 60.000.000 φράγκων, που συνάφθηκε το 1879, είχε ως στόχο την άρση της αναγκαστικής κυκλοφορίας και την εκκαθάριση όλων των εκκρεμών υποχρεώσεων του ελληνικού κράτους. Θα ακολουθήσουν

αλληπάλληλα δάνεια με τα οποία γίνονταν προσπάθειες προκειμένου να δημιουργηθούν υποδομές, να συγκροτηθεί ο στρατός, αλλά και να αντιμετωπισθούν οι εθνικές κρίσεις. Η χρήση των προϊόντων των δανείων εκείνης της περιόδου αρκεί για να βεβαιώσει τα αδιέξοδα αυτής της πολιτικής: για την πληρωμή τόκων και χρεολυσίων καταβλήθηκαν 389.157.318 φράγκα, για την εξόφληση παλαιότερων δανείων και προκαταβολών 121.700.000 φράγκα, για αγορά θωρηκτών και άλλες πολεμικές προμήθειες 100.000.000 φράγκα, ενώ για διάφορα δημόσια έργα καταβλήθηκαν 120.000.000 φράγκα. Τέλος, τα έξοδα εκδόσεως των δανείων, μεσιτείες και προμήθειες κ.λπ. απορρόφησαν 25.000.000 φράγκα.

Κωστής Κώστας, «Τα κακομαθημένα παιδιά της Ιστορίας». Η διαμόρφωση του νεοελληνικού κράτους, 18^{ος}-21^{ος} αιώνας, εκδ. Πατάκη, Αθήνα 2016, σελ. 473-476.

ΠΙΝΑΚΑΣ

Τα κυριότερα δάνεια από το εξωτερικό κατά την περίοδο 1880-1892

ΕΤΟΣ	ΑΙΤΙΑ	ΠΟΣΟ	ΔΗΜΟΣΙΑ ΕΣΟΔΑ
1880	Κάλυψη ελλειμμάτων 1877-1880	120.000.000	-
1887	Μονοπωλίων	185.000.000	176.000.000
1889	-	30.000.000	-
1889	-	125.000.000	-
1890	Σιδηροδρόμων	45.000.000	123.000.000
1892	Εθνικών δρόμων	20.000.000	-
Συνολικό χρέος 1892		818.500.000	-

Βιβλίο μαθητή *Θέματα Νεοελληνικής Ιστορίας, Γ τάξη Γενικού Λυκείου*, Αθήνα ΙΤΥΕ «Διόφαντος», 2015, σελ. 37.

ΘΕΜΑ Δ1

Αντλώντας στοιχεία από τα παρακάτω κείμενα και αξιοποιώντας τις ιστορικές σας γνώσεις, να παρουσιάσετε: (α) το περιεχόμενο των ελληνοτουρκικών συμφωνιών που υπογράφηκαν το 1930 και (β) τις αντιδράσεις των προσφύγων στην υπογραφή των παραπάνω εγγράφων.

[Μονάδες 25]

ΚΕΙΜΕΝΟ Α

Εάν ο Βενιζέλος δεν ανελάμβανε την ευθύνη της οριστικής εκκαθάρισης των οικονομικών αμφοισθητήσεων μεταξύ των δύο χωρών, εάν άφηνε τα πράγματα να κυλούν όπως προέβλεπαν οι μέχρι τότε συμβάσεις, οι ελληνοτουρκικές σχέσεις καθημερινώς θα δηλητηριάζονταν, η αμοιβαία καχυποψία θα γινόταν εντονότερη και η προσφυγή σε εξοπλισμούς θα καθίστατο αναπόφευκτη. Το θέμα ήταν: Συνέφερε ή

όχι την Ελλάδα να λησμονήσει το παρελθόν και να επιδιώξει ειλικρινώς την αποκατάσταση φιλικών σχέσεων με την Τουρκία; Συνέφερε ή όχι την Ελλάδα να μεταβληθεί ο προαιώνιος εχθρός σε φίλο; Εφ' όσον η απάντηση ήταν καταφατική, η Συμφωνία της 10ης Ιουνίου παρουσιαζόταν ως το καλύτερο δυνατό πρώτο βήμα για συμφιλίωση με την Τουρκία.

Το επιστέγασμα της επελεύσεως συνεννόησης ήταν το ταξίδι του Έλληνα πρωθυπουργού στην Άγκυρα, κατόπιν πρόσκλησης της τουρκικής κυβέρνησης, και η υπογραφή του Συμφώνου φιλίας, ουδετερότητας και διαιτησίας.

Γρ. Δαφνή, *Η Ελλάς μεταξύ δύο πολέμων (1923-1940)*, τόμ. Β', σ. 66-68.

ΚΕΙΜΕΝΟ Β

Η συμφωνία βασιζόταν στην αρχή του συμψηφισμού των περιουσιών τόσο των ανταλλαξίμων όσο και των μη ανταλλαξίμων που είχαν αποδοθεί στους πρόσφυγες, ενώ παράλληλα η ελληνική πλευρά επιβαρυνόταν με την καταβολή χρεωστικού υπολοίπου, που υπερέβαινε τις 400.000 λίρες Αγγλίας, σε αντιστάθμισμα της υποχρεώσεως της τουρκικής κυβερνήσεως να αποδώσει στους Έλληνες δικαιούχους τα καταπατημένα κτήματά τους στην περιοχή της Κωνσταντινουπόλεως. Η σύμβαση της 10^{ης} Ιουνίου 1930 βάρυνε εμφανώς προς όφελος της Τουρκίας, αλλά αποτέλεσε την προϋπόθεση για την οριστική εκκαθάριση των οικονομικών διαμφισβητήσεων και την αποφασιστική προώθηση της πολιτικής συνεννοήσεως. Έτσι ο Έλληνας πρωθυπουργός επισκέφθηκε την Άγκυρα και υπέγραψε, στις 30 Οκτωβρίου 1930, το διμερές σύμφωνο φιλίας, ουδετερότητας και διαιτησίας, τα όρια του οποίου έφθαναν ως την απαγόρευση της συμμετοχής σε κάθε πολιτικό ή οικονομικό συνασπισμό που θα στρεφόταν εναντίον του ενός από τα συμβαλλόμενα μέρη. Τη σύναψη του συμφώνου συνόδευε η συνομολόγηση εμπορικής συμβάσεως, καθώς και ειδικής συμφωνίας γύρω από τους ναυτικούς εξοπλισμούς, η οποία και προέβλεπε την έγκαιρη ενημέρωση των δύο κυβερνήσεων για κάθε προβλεπόμενη παραγγελία ναυτικής μονάδας, προκειμένου να προληφθεί ο ανταγωνισμός «δια φιλικής ανταλλαγής απόψεων».

Ιστορία του Ελληνικού Έθνους, τ. ΙΔ': «Νεώτερος Ελληνισμός από 1881 ως 1913», Εκδοτική Αθηνών, 1977, σελ. 354.

ΚΕΙΜΕΝΟ Γ

Το οικονομικό σύμφωνο με την Τουρκία θα κυρωθεί. Ο προσφυγικός όμως κόσμος θα παραμείνει διχασμένος. Όσα σωματεία, τόσες αντιδράσεις, τόσα ανακοινωθέντα και ψηφίσματα -πολλά από τα οποία περνούν και στον τύπο -με περιεχόμενο διαμετρικά αντίθετο. Οι εξεγέρσεις και το προσφυγικό ρεύμα διαμαρτυρίας θα ογκωθεί επικίνδυνα προς τα τέλη Οκτωβρίου του 1930, τις παραμονές της αναχώρησης του Βενιζέλου στην Άγκυρα. Οι προσφυγικές οργανώσεις θα καλέσουν τα μέλη τους σε γενικές συγκεντρώσεις και θα συντάξουν

ψηφίσματα που θα τα στείλουν όχι μόνο στον Βενιζέλο αλλά και στον Ινονού. Μ' αυτά θα ζητούν την ακύρωση των «απανθρώπων [...] συμβάσεων και την διαρρύθμισιν του προσφυγικού προβλήματος επί τη βάσει των στοιχειωδών κανόνων της ηθικής και του δικαίου [...] άλλως η ελληνοτουρκική φιλία [...] αποβαίνει κενή εννοίας και όλως διόλου ασταθής».

Ιφιγένεια Αναστασιάδου, *Ο Βενιζέλος και το Ελληνοτουρκικό Σύμφωνο Φιλίας του 1930*, σ. 329.

☺ **Ευχόμαστε επιτυχία !!!** ☺

